

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

ВЕЛИКОЦЬКА НАТАЛІЯ ОЛЕКСІВНА

Реферат
кваліфікаційної (магістерської) роботи
Державне регулювання земельних відносин

*спеціальності 281 «Публічне управління і адміністрування»
(освітньо-професійна програма «Публічне управління і
адміністрування»)*

Харків – 2019

Кваліфікаційна (магістерська) робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор економічних наук,
професор Корнієцький
Олександр Владиславович ,
Харківський національний
технічний університет сільського
господарства імені
Петра Василенка

Захист відбудеться 23 грудня 2019 р. на засіданні
екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою: 61002, м. Харків,
вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Актуальність теми. Земля завжди була і буде для народу національним багатством, але вона залишається обмеженим природним ресурсом. І для того щоб зберегти її ми повинні раціонально використовувати і охороняти землю.

Управління землекористуванням на території України ще досить має відголосок радянських часів. Через те, що у нас досі панує мораторій на землю не може правильно функціонувати ринок землі і обмежуються права приватної власності. Необхідним є формування та прийняття нової системи державного регулювання земельних відносин, яка дасть початок більш стрімкому розвитку ринку землі, що дасть підґрунтя для вироблення стратегічних напрямків регулювання земельних відносин та охорони земель.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних основ управління земельними ресурсами зробили такі вчені, як М. В. Бочков, К. М. Жиленко, В. М. Хлистун, В. Х. Улюкаєв, Г. Д. Гуцуляк, Є.С. Карнаухова, М. М. Федоров, А. С. Даниленко, Ю. Д. Біликта та інші. Незважаючи на велику кількість розглянутих питань в науковій літературі, залишаються дискусійними питання розроблення теоретико-методичних підходів до удосконалення та розвитку державного регулювання земельних відносин.

Метою дослідження кваліфікаційної (магістерської) роботи є обґрунтування напрямів підвищення результативності державного регулювання земельних відносин.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні **завдання**:

- дослідити наукові основи державного регулювання земельних відносин;
- визначити принципи та особливості земельних ресурсів, що слід враховувати при управлінні на різних рівнях управління;
- провести критичний аналіз складових земельної реформи;

- розробити рекомендації підвищення результативності державного регулювання земельних відносин та запропонувати на цій основі відповідний механізм управління;
- запропонувати стратегічні напрями охорони земель та підтримки їх родючості.

Об'єктом дослідження є процес державного регулювання земельних відносин.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних засад державного регулювання земельних відносин.

Методи дослідження базується на класичній економічній теорії, працях основоположників економічної науки, законодавчих актах, урядових рішеннях, матеріалів органів управління агропромисловим комплексом. В процесі дослідження використовувались такі методи: абстрактно-логічний; графічний; розрахунково-конструктивний; статистико-економічний; системного та порівняльного аналізу, матричні методи стратегічного аналізу та ін. Достовірність отриманих результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, застосуванням значного фактичного матеріалу.

Інформаційною базою досліджень були матеріали Державної служби статистики України, нормативні акти України, спеціальна економічна література, літературні джерела з державного управління, менеджменту підприємств, довідково-інформаційні матеріали, фахові літературні й інші джерела.

Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційної (магістерської) роботи полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні засад регулювання земельних відносин на рівні державного управління. А саме:

удосконалено:

- механізм управління земельними відносинами на державному рівні з врахуванням сучасних викликів
набуло подальшого розвитку:

- обґрунтовані принципи державного управління земельними ресурсами;
- визначені особливості земельних ресурсів, що слід враховувати при їх охороні;
- запропоновано стратегічні напрями охорони земель та підтримки їх родючості.

Практичне значення одержаних результатів.

Результати досліджень та обґрунтовані пропозиції щодо підвищення результативності державного регулювання земельних відносин можуть бути використані керівниками різних рівнів державного управління.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень є основою для державного регулювання земельних відносин. Основні положення, результати дослідження, висновки та пропозиції автор кваліфікаційної (магістерської) роботи були опубліковані в збірниках конференцій: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем» (11-12 квітня 2019 р., ХНТУСГ:Харків, 2019), Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Пріоритети розвитку міжнародної економічної діяльності країни в умовах глобалізації» (12 листопада 2019 року, Полтава, 2019, (прийнято до друку)).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається з трьох розділів (теоретичний, аналітико – дослідницький та проектно-рекомендаційний), висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 92 сторінках комп'ютерного тексту, містить 8 таблиці та 10 рисунків. Список використаних джерел налічує 85 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

У першому розділі «Наукові основи державного регулювання земельних відносин» розглянуто еволюцію теорій щодо регулювання земельних відносин, принципи та функції державного регулювання земельних відносин. Приділена увага питанню правових основ регулювання земельних відносин в Україні.

У другому розділі «Стан державного регулювання земельних відносин в Україні» розглянуто повноваження органів державної влади щодо регулювання земельних відносин, визначено рівень державного забезпечення цільового призначення земель та оцінено якість виконання природоохоронної функції держави в земельній сфері.

У третьому розділі «Підвищення результативності державного регулювання земельних відносин» обґрунтовані підходи до раціоналізації землекористування в аграрній сфері, визначено напрям розвитку правового забезпечення приватної власності на землю та визначені ключові складові розроблення державної програми охорони земель та підтримки їх родючості.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній (магістерській) роботі здійснено обґрунтування напрямів удосконалення державного регулювання земельних відносин. За результатами дослідження зроблені наступні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру:

1. Проведення аналізу робіт вітчизняних та зарубіжних науковців, дослідження законодавчих актів показав нам, що регулювання земельних відносин почалось ще в первісному суспільстві, коли племена між собою встановлювали межі мисливських територій. Це наводить на думку, що земельні відносини ще з давніх часів мали велике значення для формування суспільства, в тому числі допомагало визначити межі територій на якій проживає певна громада. З початком земельної реформи поняття земельні відносини набувало все більш чіткого і правомірного значення. Вважаємо, що земельні відносини слід розглядати, як сукупність зв'язків соціальних, економічних та політичних, які виникають щодо володіння, користування й розпорядження землею у відносинах між суб'єктами господарської діяльності.

2. Земля, як важлива складова довкілля зумовила особливе правове регулювання норм земельного права відносин, які виникли у сфері охорони та раціонального використання. З юридичного погляду, земля – це не звичайний товар чи майно. Вона являється цінністю, унікальним природним об'єктом, тому лише цивільний підхід до регламентації відносин не є доцільним. Обґрунтовані і визначені основи, цілі, чинники й механізми формування ефективного управління земельними ресурсами. Основними принципами регулювання земельних відносин мають бути: принцип єдності управління земельними ресурсами і управління територіями, принцип обмеженості земельних ресурсів, принцип узгодженості землеволодіння і землекористування; принцип диференційованого підходу, принцип захисту права власності тощо.

3. Земля, як важлива складова довкілля зумовила особливе правове регулювання норм земельного права

відносин, які виникли у сфері охорони та раціонального використання. З юридичного погляду, земля – це не звичайний товар чи майно. Вона являється цінністю, унікальним природнім об'єктом, тому лише цивільний підхід до регламентації відносин не є доцільним. Для того щоб система управління земельними ресурсами України розвивалась потрібно створити повноцінне земельне законодавство. Основні напрямки у формуванні системи управління земельними ресурсами: правове регулювання земель як об'єкта права власності, як природного ресурсу, як основу життя та діяльності народу. Створення такого законодавства забезпечить стає функціонування земельної політики. Вона повинна спрямовуватися на реалізацію державної політики та ефективного використання земельного потенціалу країни.

4. Розроблено модель державного управління земельними ресурсами, яка ґрунтується на оптимальному землекористуванні і раціональному управлінні земельними ресурсами при застосуванні сучасних правових, економічних механізмів управління, які направлені на реалізацію державної політики у сфері управління земельними ресурсами. Регулювання ефективного використання земель є досить складним, що спонукає до залучення різних регуляторів, таких як земельний податок, орендну плату, оподаткування операцій із земельними ділянками, введення нормативів землеробства, штрафи, кредитна підтримка землекористувачів тощо. А для підвищення результативності земельної реформи в Україні є продовження процесу з юридичного оформлення землеволодіння та розробка ефективних економічних механізмів землекористування. Механізм державного управління земельними відносинами включає всі необхідні елементи для удосконалення інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері регулювання земельних відносин.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Великоцька Н.О. Державне регулювання земельних відносин в Україні. / О.В. Дудник, Н.О. Великоцька // Матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем», 11-12 квітня 2019 р., ХНТУСГ:Харків, 2019, с. 130-133
2. Великоцька Н.О. Еволюція розвитку земельних відносин в Україні. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Пріоритети розвитку міжнародної економічної діяльності країни в умовах глобалізації», 12 листопада 2019 року, Полтава, 2019, (прийнято до друку)

АНОТАЦІЯ

Великоцька Н. О. Державне регулювання земельних відносин

В кваліфікаційній (магістерській) роботі досліджуються питання державного регулювання земельних відносин. Досліджено актуальні питання сучасного стану земельних відносин в Україні. Визначені особливості даного виду відносин, що слід враховувати при управлінні ними. Запропоновані основні напрями і заходи щодо раціоналізації землекористування в аграрній сфері, створення державної програми забезпечення приватної власності, охорона земель. Обґрунтовано, що впровадження запропонованих заходів сприятимуть більш якійсній реалізації потенціалу земельних відносин, що є однією з конкурентних переваг.

Ключові слова: земельні відносини, регулювання земельних відносин, приватизація, охорона земель, державна програма, цільове призначення, правове забезпечення, державне регулювання, раціоналізація.

ABSTRACT

Velikotska N. A. State regulation of land relations

The qualification (master's) work examines the issues of state regulation of land relations. Topical issues of the current state of land relations in Ukraine are investigated. The features of this type of relationships are identified, which should be taken into account when managing them. The basic directions and measures on rationalization of land use in agrarian sphere, creation of the state program of maintenance of private property, protection of lands are offered. It is substantiated that the implementation of the proposed measures will contribute to a better realization of the potential of land relations, which is one of the competitive advantages. *Key words: land relations, regulation of land relations, privatization, protection of lands, state program, purpose, legal support, state regulation, rationalization.*

Комп'ютерний набір і верстка
Н.О.Великоцька

Підп. до друку 06.11.2019. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № __

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.